

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Puranen, Matti

Title: The Ulkopolitistin erikoishaastattelussa Tiibetin pakolaishallituksen presidentti Lobsang Sangay, Kiinan ”valtion vihollinen nro 2”

Year: 2018

Version: Published version

Copyright: © Puranen & the Ulkopolitist, 2018

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Puranen, M. (2018, 18.10.2018). The Ulkopolitistin erikoishaastattelussa Tiibetin pakolaishallituksen presidentti Lobsang Sangay, Kiinan ”valtion vihollinen nro 2”. The Ulkopolitist. <https://www.ulkopolitist.fi/2018/10/18/the-ulkopolitistin-erikoishaastattelussa-suomessa-vieraillut-tiibetin-pakolaishallituksen-presidentti-lobsang-sangay/>

The Ulkopolitistin erikoishaastattelussa Tiibetin pakolaishallituksen presidentti Lobsang Sangay, Kiinan ”valtion vihollinen nro 2”

KIRJOITTANUT MATTI PURANEN | 18.10.2018 | AASIA JA TYYNIMERI | 0 |

Kuva: Matti Puranen

Tiibetin pakolaishallituksen presidentti Lobsang Sangay vieraili Helsingissä 12.–13. lokakuuta. Sangay katsoo edustavansa kaikkia tiibetiläisiä – myös niitä kuutta miljoonaa, jotka asuvat Kiinan miehittämällä tiibetiläisalueilla. Kiinan näkökulmasta Sangay on

vaarallinen separatistijohtaja, joka pyrkii hajottamaan Kiinan yhtenäisyyttä ja jota kaikkien Kiinan ystävien tulisi vältellä viimeiseen asti. The Ulkopolitist pääsi haastattelemaan Sangayta, jolla on ensikäden kokemusta Kiinan vaikutusvallan kasvusta ja diplomaattisen painostuksen työkaluista.

Tiibetin kansainvälinen asema on ollut pitkään kiistanalainen. Kiinan näkökulmasta Tiibet liitettiin osaksi Kiinaa viimeistään 1700-luvulla keisari Qianlongin valtakaudella, mutta **pakolaishallituksen** (Central Tibetan Administration) mukaan se puolestaan itsenäistyi vuonna 1912 Kiinan keisarikunnan romahdettua. Kiina ei koskaan tunnustanut itsenäisyyttä, ja Kiinan kansantasavallan asevoimat marssivat "vapauttamaan" Tiibetiin vuonna 1950. Tiibet liitettiin osaksi Kiinaa ja se sai jonkinlaisen autonomian: esimerkiksi Tiibetin hengellinen ja poliittinen johtaja Dalai-lama (Tenzin Gyatso) sai säilyttää symbolisen asemansa.

Vuonna 1959 Tiibetissä syttyneiden mellakoiden jälkeen Dalai-lama joutui pakenemaan Intiaan ja on johtanut sieltä käsin Tiibetin niin kutsuttua pakolaishallitusta sekä toiminut kaikkien tiibetiläisten hengellisenä johtajana. Hän nauttii myös Kiinassa asuvien tiibetiläisten keskuudessa lähes rajatonta arvovaltaa, sillä monien tiibetinbuddhalaisten mielestä Dalai-lama on peräti ilmielävä myötätunnon **bodddhisattva, Avalokiteśvara**. Vaikka pakolaishallituksen muskelit Kiinaa vastaan ovat käytännössä olemattomat, Dalai-lama on ollut Tiibetille pehmeän vallan ase, jota Kiina suorastaan pelkää ja jolle se ei voi mitään.

Dalai-laman johdossa Tiibetin perinteistä, teokraattista hallintojärjestelmää on uudistettu. Pakolaishallituksen johto on valittu vuodesta 2001 lähtien demokraattisesti vaaleissa, joissa kaikki Kiinan ulkopuolella asuvat tiibetiläiset ovat voineet äänestää. **Nykyinen presidentti Lobsang Sangay valittiin virkaansa vuonna 2011**, minkä jälkeen Dalai-lama luopui kaikista poliittisista tehtävistään.

”Hänen pyhyytensä päätti tuolloin erottaa kirkon ja valtion. Aluksi päätökseen suhtauduttiin tiibetiläisten keskuudessa epäröiden, mutta se on sittemmin omaksuttu. Muutos on mennyt eteenpäin”, Sangay kertoo The Ulkopolitistille.

Tiibet - The Ulkopolitist ☆

Ehdot 200 kilometriä

Sangay, jonka virallinen tiibetinkielinen titteli on Sikyong, valittiin **toiselle kaudelleen vuoden 2016 vaaleissa**, joissa äänesti noin 60 000 tiibetiläistä. Hän johtaa pakolaishallitusta Intian Dharamsalasta käsin, ja monen muun tiibetiläispakolaisen lailla hän ei ole koskaan edes käynyt Tiibetissä.

Kiinan toiseksi vihatuin mies

Lobsang Sangay on Kiinan ”valtion vihollinen nro 2”, heti ykkössijaa pitävän Dalai-laman jälkeen. Kiinan valtio pyrkii kaikin mahdollisin keinoin vaimentamaan hänen äänensä ja pyyhkimään koko pakolaishallituksen olemassaolon maailman tietoisuudesta. Keinopaletti, jota on toimittajien ja tutkijoiden keskuudessa alettu kutsumaan **“teräväksi vallaksi” (sharp power)** kattaa kaiken diplomaattisesta painostuksesta tiedonvälityksen ohjailuun. Sangaylla on tästä paljon kokemusta.

”Kiinan paine on erittäin kovaa kaikissa pääkaupungeissa. Esimerkiksi etukäteen sovittuja tapaamisiani perutaan viime hetkellä. Ei siksi, että esimerkiksi tietty parlamentin puhemies ei haluaisi tavata minua, vaan koska tietyn ulkoministeriön edustaja on kertonut hänelle, ettei se kannattaisi. Ja kyseinen ulkoministeriö on puolestaan saanut vihjeen Kiinan suurlähetystöstä. En puhu Suomesta, mutta sellaista tapahtuu”, Sangay vihjaa.

”No, sanotaan vain että eräässä pohjoismaassa”, hän suostuu jatkamaan. ”Ja vaikka Suomen tiedotusvälineet eivät olekaan maininneet saapumisestani, olen melko varma että Kiinan suurlähetystö tiesi asiasta”, Sangay sanoo virnistäen. “Heidän väkensä on kierrellyt presidentin, kansanedustajien ja ministeriöiden kanslioissa kertomassa, ettei minua kannattaisi tavata. He ovat tehneet enemmän reissuja kuin minä, eli pidän heidät kovin kiireisinä”, hän nauraa.

Suomen mediassa Sangayn vierailusta mainittiin vain **Radio Suomen lyhyessä insertissä**, mikä tosin liittyy siihen, että Sangay ja Sikyong-instituutio ei ole maailmalla kovinkaan

tunnettu. Synkempiäkin vaihtoehtoja median hiljaisuudelle Sangayn mukaan kuitenkin on.

”Monessa maassa, myös Euroopassa, suurissa mediayhtiöissä on kiinalaisia tai kiinalaisille myötämielisiä sijoittajia. Esimerkiksi Italiassa erään mediayhtiön osakas kertoi minulle, ettei haastatteluani voida julkaista verkossa ennen puoltayötä, koska silloin toinen, Kiinalle myötämielinen sijoittaja soittaisi toimitussihteerille ja estäisi jutun päättymisen paperiprinttiin, sanotaanko pariksi vuorokaudeksi. Sitten uutinen olisikin jo vanhentunut ja se jätettäisiin julkaisematta. Näin järjestelmä toimii. Sitä voisi tapahtua myös Suomessa.”

Usein Tiibetin äänen vaientamiseen riittää jo pelkkä itsesensuuri, jonka ylläpitämisen tärkeydestä Kiina toistuvasti muistuttaa. Helmikuussa Daimler mainosti uutta Mercedes-mallistoaan kuvalla, johon oli yhdistetty Dalai-laman mietelause: ”Katsomalla maailmaa eri näkökulmista tulemme avoimemmiksi”. Kiinan raivokkaan reaktion jälkeen **Daimlerin ylimmän johdon edustajat pyysivät kahdesti anteeksi** typerää ja ”Kiinan kansan tunteita loukkaavaa” käytöstään.

Daimlerin nöyristely on vain yksi lukemattomista vastaavanlaisista tapauksista, joissa Kiina on ottanut rajut diplomaattiset konstit käyttöön. Ne toimivat varoittavina ennakkotapauksina sille, mitä tulenarkojen aiheiden käsittelemisestä voi pahimmillaan seurata, ja **yhä useampi on ymmärtänyt viestin**. Sangaylle tämä on tuttua.

”Surullisinta on, kuinka tutkijat, poliitikot ja liikemiehet luopuvat moraalistaan ja lopulta kaikki voidaan pelkistää

vain tuotteiksi, rahaksi ja markkinoiksi. Lakkaamme olemasta ihmisiä, joilla on omatunto ja arvomaailma ja pelkistymme tuotteiksi ja numeroiksi.”

Virallinen Suomi vältteli Sangayta viimeiseen saakka. Sangay esitelmöi Helsingin yliopistolla sekä Suomen Tiibetkomitean ja Siemenpuu-säätiön järjestämässä tilaisuudessa, mutta vain muutama kansanedustaja vasemmistoliitosta (Paavo Arhinmäki ja Hanna Sarkkinen), vihreistä (Satu Hassi) uskaltautui matalan profiilin keskusteluihin hänen kanssaan.

Autonomiaa, ei itsenäisyyttä

Sikyongin olemus vastaa huonosti hänestä Kiinassa maalattua kuvaa raivopäisenä separatistijohtajana, joka saattaa huonona päivänään käydä ensimmäiseen näkemäänsä kiinalaiseen peräti käsiksi. Harvardin yliopistosta oikeustieteen tohtoriksi valmistunut Sangay asettelee sanansa harkitun tynesti ja maltillisesti, provosoivia ja räikeitä kielikuvia vältellen, kun hän esittelee pakolaishallituksen päämääriä.

”Näkökulmastamme Tiibet on miehitetty, eikä Tiibetin kansan alistamista voida hyväksyä. Ymmärrämme kuitenkin, ettei Kiinan hallitus suostu alueellisen yhtenäisyytensä ja suvereniteettinsa loukkaamiseen, emmekä siksi tavoittele eroa tai itsenäistymistä Kiinasta.”

”Tavoitlemme todellista, Kiinan omien lakien mukaista autonomiaa. Kiinan perustuslaki ja vähemmistölait takaavat meille oikeuden kieleemme, kulttuuriimme sekä hallintoon omalla alueellamme. Kaikesta tästä on mustaa

valkoisella ja pyydämme vain, että nämä lait pannaan toimeen.”

Sangayn mukaan Suomen hallituksen tulisi tukea tätä “keskitien lähestymistapaa” (middle way approach). ”Teillä on täällä Ahvenanmaa, jolle on myönnetty autonomia, ja se vaikuttaa toimivan hyvin. Suomi voisi puhua kielelliselle ja kulttuuriselle vähemmistölle myönnetyn autonomian puolesta.”

Näin Suomi ei kuitenkaan tule tekemään, ja myös pakolaishallinnon pyynnöt kaikuvat yhä kuurommille korville. Dalai-laman ja Kiinan edustajat ovat tavanneet edellisen kerran vuonna 2010, ja sittemmin Kiinan otteet vähemmistöalueilla ovat kiristyneet entisestään. Erityistä huomiota on herättänyt tilanne **Kiinan länsiosissa Xinjiangin uiguurialueella**, jonka ”uudelleenkoulutusleireillä” saattaa virua jopa miljoona uiguuria.

’Keskitien linjalle’ Suomen tuki? #Tiibet’in pakolaishallinnon pyynnöt kaikuvat yhä kuurommille korville.

[Klikkaa twiittaaksesi](#)

Xinjiangin kovien otteiden takaa löytyy **Chen Quanguo**, joka toimi ennen Xinjiangin-komennustaan Tiibetin puoluesihteerinä – alueen de facto ylimpänä johtajana. Sangay tuntee Chenin taustat hyvin.

”Hän kehitti valvontajärjestelmän siihen liittyvine ohjelmistoinen ja algoritmeineen ensin Tiibetissä ja pani

ne sitten toimeen Xinjiangissa massiivisessa mitassa. Uiguurien pakkosiirrot ja vangitsemiset ovat olleet mahdollisia koska järjestelmä hiottiin huippuunsa jo hänen Tiibetin-kaudellaan [2011– 2016].”

”Nyt tämä Tiibetissä ja Xinjiangissa kehitetty järjestelmä ollaan laajentamassa koko Kiinaan. Sama valvonta, kasvojentunnistus ja tarkastuspisteet – ainoastaan rangaistukset ovat kevyemmät. Kiinassa kehitettävä ’sosiaalisen luoton järjestelmä’ rankaisee ehkä pankkitilin sulkemisella tai vuokran korotuksella, mutta uiguuri tai tiibetiläinen lentää samasta rikkeestä välittömästi uudelleenkoulutusleirille.”

Vaikka Xinjiang on vienyt maailman päähuomion, on Tiibetin tilanne Sangayn mukaan pysynyt vähintään yhtä kurjana. Mahdollisesti jopa **153 tiibetiläistä on tehnyt polttoitsemurhan** protestina Kiinan hallinnon koville otteille. Uutiset Tiibetistä päätyvät kuitenkin harvoin alueen ulkopuolelle.

”Freedom Housen vapaus-indeksin mukaan **Tiibet on maailman toiseksi ’ei-vapain’ alue heti Syyrian jälkeen.** Toimittajat ilman rajoja -järjestön mukaan journalistin on helpompi livahtaa Pohjois-Koreaan kuin Tiibetiin. Toimittajat eivät voi kertoa asioista, joista he eivät tiedä. Dominoefekti kantaa tänne Suomeen saakka.”

Tiibet on maailman toiseksi ’ei-vapain’ alue heti Syyrian jälkeen.

Klikkaa twiittaaksesi

Kolme päivää lomaa

Sikyong vaikuttaa väsyneeltä.

”Minulla oli viime vuonna vain kolme päivää lomaa. Käytännössä vietän puolet vuodesta Intian ulkopuolella matkustamassa.”

Työtä Tiibetin asian levittämiseksi riittää, sillä poliittisista tehtävistään luopunut Dalai-lama on jo iäkäs mies. Tiibetinbuddhalaisuuden oppien mukaan Dalai-lamat ovat syntyneet uudelleen 1600-luvulta lähtien. Nykyinen, järjestyksessä 14. Dalai-lama on kuitenkin ilmaissut, ettei välttämättä synny uudelleen kiinalaisessa Tiibetissä, tai ettei kenties synny uudelleen laisinkaan lakkauttaen vuosisatoja jatkuneen instituution. On hyvin todennäköistä, että nykyisen Dalai-laman kuoleman jälkeen Kiinan hallinnoimasta Tiibetistä ”löytyy” kommunistiselle puolueelle uskollinen Dalai-lama.

On todennäköistä, että Dalai-laman kuoleman jälkeen Tiibetistä ”löytyy” kommunistiselle puolueelle uskollinen seuraaja.

[Klikkaa twiittaaksesi](#)

”He varmasti yrittävät”, Sikyong arvioi. ”Mutta kommunistisen puolueen ansioluetteloon kuuluu lukemattomia tuhottuja luostareita, lukemattomien munkkien ja nunnien häirintää ja kenties miljoonan tiibetiläisen kuolema. Tämä ansioluettelo kädessään he väittävät pitävänsä uskontoa myrkkynä ja vannovansa ateismin nimeen, mutta että nyt he nimittäisivät meille

uskonnollisen johtajan ja me hyväksyisimme sen. Se ei toimi.”

Dalai-laman jälkeen jää vain Sikyong-instituutio, joka on huomattavasti heikompi. Sangay ei ole uudelleensyntynyt boddhisattva, eivätkä hänen sanomisensa resonoi positiivisesti kaikkialla maailmassa. Norjan Nobelkomiteakin on varmasti kotiläksynsä lukenut ja antaa **vastaisuudessa palkintonsa** jollekin Kiinan hyväksymälle kandidaatille.

”On hyvin vaikea täyttää hänen saappaansa”, Sikyong myöntää itsekkin. ”Silti minun on yritettävä hoitaa Tiibetin asian poliittista puolta, ja ainoa mitä voin tehdä on matkustaa ympäri maailmaa ja tavata ihmisiä. Ensimmäisellä Suomen matkallani tukea on vähän, seuraavalla kerralla jo ehkä enemmän. Vähitellen kehitystä tapahtuu.”

Haastattelun jälkeen Sikyong ja hänen vaatimaton delegaationsa valmistautuvat taas tien päälle. Viimeisissä kädenpuristuksissa ja jäähyväissanoissa on jotain lämmintä ja rehellistä, johon kansainvälisen politiikan tutkijan paatunut sydän ei ole tottunut. Ne ovatkin oikeastaan ainoita aseita, jotka piskuisella pakolaishallituksella on laittaa vahvistuvaa Kiinaa vastaan, mutta niitä ei kannata aliarvioida.

“Meillä ei ole mitään Kiinan valtiota tai kansaa vastaan” Sangay haluaa korostaa lopuksi. “Mutta mitä tulee nykyisen kommunistipuolueen kovan linjaan, sitä me vastustamme, siitä me valitamme ja tulemme jatkamaan valittamista!”

Artikkeli päivitetty 18.10.2018, klo 11:45: Sangay ei puhunut Kepan vaan Suomen Tiibet-komitean ja Siemenpuu-säätiön järjestämässä tilaisuudessa.

< PREVIOUS

NEXT >

[Kanada sallii kannabiksen käytön – mitä kansainvälisiä vaikutuksia laillistamisella on?](#)

[Podcast: ”Jollei kyberturvallisuudessa ole johtajuutta, jäljelle jää kriisi”](#)

ABOUT THE AUTHOR

Matti Puranen

Matti Puranen on Aasiaan ja erityisesti Kiinan politiikkaan ja historiaan keskittyvä jatko-opiskelija Jyväskylän yliopistossa. Hänen väitöskirjansa käsittelee kiinalaisia maailmanpolitiikan teorioita. Aiemmin Matti on suorittanut yleisen historian ja valtio-opin maisteritutkinnot Jyväskylän yliopistossa. Hän kirjoittaa toisinaan myös esimerkiksi vanhoista peleistä.

Liity uutiskirjeeseen

Lähetämme korkeintaan kerran kuukaudessa tiedon uusimmista artikkeleistamme ja uutiset tulevista tapahtumista.

Etunimi

Sukunimi

Sähköpostiosoite

Liity

Leave a reply

Sähköpostiosoitettasi ei julkaista. Pakolliset kentät on merkitty *

COMMENT

//

NIMI *

SÄHKÖPOSTIOSOITE *

KOTISIVU

Ilmoita sähköpostilla tulevista kommenteista.

Ilmoita sähköpostilla uusista postauksista.

POST COMMENT

Designed by [Vitali Gusatinsky](#) | Powered by [WordPress](#)

